

– розширенні переліку місцевих податків та зборів, що можуть бути введені органами місцевого самоврядування на відповідній території, в тому числі це можуть бути місцеві податки із чітким цільовим спрямуванням;

– збільшенні обсягу податкових повноважень щодо стягнення наявних місцевих податків та зборів.

Література:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 №2456-VI із змінами станом на 01.01.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2016 рік / [Зубенко В. В., Сам-чинська І. В., Рудик А. Ю. та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження», USAID. — К., 2017. — 92 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ibser.org.ua/sites/default/files/kv_iv_2016_monitoring_ukr_0.pdf

3. Кириленко О. П. Органи місцевого самоврядування повинні мати право самостійно визначати ставки місцевих податків і зборів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/olga-kirilenko-organi-miscevogo-samovryaduvannya-p/>

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>.

5. Ціна держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cost.ua/budget/revenue/>

6. Швалюк В. В. Вдосконалення процесу мобілізації податкових надходжень до місцевих бюджетів / В. В. Швалюк // Управління фінансами держави, регіону, підприємства та домогосподарства: погляди науковців і практиків: збірн. тез. доп. Третьої Всеукр. Інт.-конф., м. Тернопіль, 10 квіт. 2017 р. – Тернопіль: Вектор, 2017. – 274 с. – С.258–263.

Когут Богдан

ст. гр. ФУПОзм-22

Тернопільський національний економічний університет

n_kogut1970@ukr.net

Науковий керівник – к. е. н., доцент Малиняк Б.С.

ВПЛИВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

В сучасних геополітичних та економічних умовах функціонування економіки України, важливою проблемою є кількісне та якісне наповнення державного бюджету загалом та місцевих бюджетів зокрема. Проблему наповнення місцевих бюджетів неможливо вирішити в

короткостроковому періоді лише за рахунок трансфертів з державного бюджету, необхідно впроваджувати нові шляхи надходження коштів [1, с. 51].

Реформування місцевого самоврядування в Україні на сучасному етапі здійснюється шляхом проведення фінансової децентралізації, яка супроводжується передачею органам місцевого самоврядування додаткових бюджетних повноважень і надання стабільних джерел доходів, відповідно до змін, внесених в 2014 р. до Бюджетного та Податкового кодексів. Фінансові ресурси місцевих бюджетів в результаті таких заходів зросли на 42% [2, с. 49].

Основною метою під час реалізації реформи децентралізації є формування нових територіальних утворень, які є фінансово спроможними в забезпеченні якісно новими суспільними послугами населення, створення умов для кадрового зростання в місцевому самоврядуванні.

Фінансова децентралізація забезпечила значне зростання власних доходів місцевих бюджетів та бюджетів об'єднаних територіальних громад. Її бюджетна складова стала основою вдосконалення міжбюджетних відносин та посилила фінансову самостійність місцевих бюджетів, поряд із посиленням відповідальності учасників бюджетного процесу.

Якісно оцінити вплив децентралізації можна, проаналізувавши зміни надходжень місцевих бюджетів. Протягом 2016 року бюджет Тернопільського району в складався із 26 бюджетів сільських рад, 2 бюджетів селищних рад та районного бюджету.

У порівнянні з 2015 роком надходження Тернопільського районного бюджету зменшились на 8393,0 тис. гривень або на 16,3 %, у зв'язку із створенням в районі двох об'єднаних територіальних громад, які об'єднали 12 бюджетів [3].

Бюджет Тернопільського району за власними надходженнями за 2016 рік виконано на 132,7 відсотків, тобто на 21719,1 тис.грн. більше плану, а в порівнянні з відповідним періодом 2015 року поступило доходів на 34215,2 тис.грн. більше (163,5 %).

Основним джерелом наповнення районного бюджету власними надходженнями є податок на доходи фізичних осіб, питома вага якого складає 98,6 % до загальної суми власних доходів, які поступили за 2016 рік в районний бюджет.

Вагомим надходженням у зведеному бюджеті Тернопільського району є поступлення єдиного податку сільським та селищним радам, питома вага якого складає 19,1 % до загальної суми власних доходів, по податку на майно (в т.ч. плата за землю) питома вага складає 17,2 %. З акцизного податку з реалізації підакцизних товарів план надходжень виконано на

168,8 %, перевиконано платежу на 5047,3 тис. грн. Також забезпечено виконання надходження з туристичного збору, що склало 180,5 %.

Для здійснення функцій та повноважень органів місцевого самоврядування місцеві бюджети мають фінансуватись на достатньому рівні. Якщо у місцевих бюджетах виникає брак коштів, то держава здійснює збалансування місцевих бюджетів шляхом передачі необхідних коштів у вигляді міжбюджетних трансфертів [4, с. 145].

При формуванні дохідної частини місцевого бюджету розрахунок суми трансфертів повинен бути заснований на раціональних потребах території у фінансових ресурсах.

До загального фонду Тернопільського районного бюджету за 2016 рік надійшло 383190,0 тис. гривень офіційних трансфертів з державного бюджету, що складає 89,9 відсотків до загальної суми надходжень в районний бюджет. Із них дотації надійшло 12400,6 тис. гривень, субвенцій – 370789,4 тис. гривень в т. ч. медична субвенція – 37120,4 тис. гривень, освітня субвенція – 51436,0 тис. гривень, субвенції на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг водопостачання, квартирної плати – 193144,2 тис. грн., субвенції на надання пільг та житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу мобілізовано – 246,5 тис. грн., субвенції на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства – 74070,1 тис. грн. та субвенції на виплату державної соціальної допомоги на дітей сиріт – 614,0 тис. грн. та іншої субвенції – 10686,1 тис. грн., та субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально – економічного розвитку окремих територій – 3423,9 тис. грн., субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів – 48,2 тис. грн. [3].

Як бачимо, міжбюджетні трансферти займають значну частку в надходженнях районного бюджету. У 2016 році спостерігалось не лише зростання власних доходів протягом року, але і збільшення трансфертів ще більшими темпами (вони навіть перевищувати їх обсяги). Тому можна говорити про недосконалість процесу децентралізації.

Як підсумок, можна стверджувати, що у процесі бюджетно-податкового реформування відбувається безпосередня зміна складу та структури доходів місцевих бюджетів України. На перший погляд, згідно з бюджетними та податковими змінами, фіскальний потенціал місцевих бюджетів України в частині доходів без урахування трансфертів мав би зростати. Проте ми спостерігаємо протилежну тенденцію, яка не підтверджує поглиблення процесу бюджетної децентралізації. Серед можливих змін, які необхідно внести задля зміцнення дохідної бази

місцевих бюджетів потрібно забезпечити створення нових або оновлення застарілих баз даних платників податків та об'єктів оподаткування в районах, адже це є причиною недоотримання великого обсягу доходів. Децентралізація як процес реформування повинна містити комплекс заходів для упорядкування відносин у сферах володіння та користування природними ресурсами, зокрема тих, які є на прилеглих до населених пунктів територіях, що дасть можливість розширити реальну базу для стягнення платежів і підвищити мотивацію територіальних громад до більш ефективного та раціонального використання належних їм природних багатств.

Література :

1. Бечко П. К. Місцеві фінанси: навч. посіб. / П. К. Бечко, О. В. Ролінський – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 192 с.

2. Кириленко О. Бюджетна децентралізація : перші підсумки та перспективи для міжрегіонального співробітництва / О.Кириленко // Міжрегіональне співробітництво в національному та міжнародному вимірах: Десяті ювілейні регіональні та муніципальні читання : зб. матеріалів доп. міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 18-19 жовт. 2016 р.] / редкол. : М. М. Шкільняк, А. Ф. Мельник, Г. Л. Монастирський [та ін.] ; відпов. за вип. М. М. Шкільняк. - Тернопіль : Крок, 2016. - С. 49-52.

3. Звіт бюджету Тернопільського району за 2016 рік

4. Бикадорова Н. О. Фінансова децентралізація місцевого самоврядування / Н. О. Бикадорова // Економічний вісник Донбасу : наук. журн. / Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т екон. промисловості Нац. акад. наук України. – 2010. – № 2(20). – С. 145–151.

Коків Олег

ст. гр. ФУПОМ-21

Тернопільський національний економічний університет

kokivoleg@gmail.com

Науковий керівник – к.е.н., доцент Коваль С.Л.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БЮДЖЕТУ ДОМОГОСПОДАРСТВА

Домогосподарство як соціально-економічне утворення, у якому сконцентровані різноманітні аспекти людського буття, є основою життєдіяльності будь-якого суспільства. Необхідність управління доходами і витратами домогосподарств впливає з необхідності державного впливу на формування обсягів та структури витрат домогосподарств не лише через стимулювання сукупного споживчого попиту в країні, а й через активізацію їхньої інвестиційної діяльності. На